

**ผลกระทบของศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่มีต่อ
ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์กองทัพบก**
**The impact of performance-based budget management potential on budget
management efficiency according to the Royal Thai Army's strategic plan**

พงษ์ศวัฒน์ ทัสสมบัติ^{1*}, สุวรรณ หวังเจริญเดช²
Phongsawat Tassombat^{1*}, Suwan Wangcharoendate²

^{1,2}หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{1,2}Master of Accountancy Program, Faculty of Accounting and Management, Mahasarakham University

Corresponding author's e-mail: phongtass@gmail.com^{1}, suwan.w@acc.msu.ac.th²

Received: August 14, 2024

Revised: August 27, 2024

Accepted: September 11, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบผลกระทบของศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์กองทัพบก โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารของกองทัพบก และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 173 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารของกองทัพบก มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน และประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์โดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ และด้านการบริหารความเสี่ยงและการตรวจสอบภายใน อยู่ในระดับมาก และผู้บริหารของกองทัพบก ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหารด้านการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน และประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ของกองทัพบก ข้อเสนอแนะที่ได้คือ ผู้บริหารของกองทัพบกสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา บริหาร และวางแผนศักยภาพ

การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน และประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ของกองทัพบก

คำสำคัญ: การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน, ประสิทธิภาพ, การบริหารจัดการงบประมาณ, แผนยุทธศาสตร์, กองทัพบก

Abstract

The objective of this research was to assess the impact of performance-based budget management potential on budget management efficiency in accordance with the Royal Thai Army's Strategic Plan. The samples consisted of Royal Thai Army executives, with data collected from 173 respondents using questionnaires. A purposive sampling method was used to select the sample. The statistical methods employed for data analysis included Methods used in data analysis are frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis. The results of the study indicated that the Royal Thai Army executives have a high level of agreement on performance-based budgets as a whole and across various aspects, including budgeting planning, procurement management, asset management, financial management and fund control, and risk management and internal audit. Additionally, the study found no significant differences in the opinions of Royal Thai Army executives on performance-based budgets and budget management efficiency, regardless of age, educational level, or experience. Performance-based budgeting has a positive relationship with and impact on the efficiency of budget management, according to the Royal Thai Army's strategic plan. Therefore, Royal Thai Army executives can use these findings as a guideline for developing, managing, and planning the potential for performance-based budget management and enhancing the efficiency of budget management in alignment with the Royal Thai Army's strategic plan to achieve greater efficiency and effectiveness.

Keywords: performance based budget, efficiency, budget management, strategic plan, Royal Thai Army

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

กองทัพบก (Royal Thai Army) เป็นหน่วยงานราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม ซึ่งได้ใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ โดยให้ความสำคัญในเรื่องการจัดทำแผนงบประมาณที่เป็นระบบและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐบาล การมอบอำนาจในการจัดทำและการบริหารงบประมาณให้หน่วยงาน โดยรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่รับรองไว้ การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส รวมทั้งการตรวจสอบและประเมินผล การจัดทำงบประมาณของกองทัพบก ให้ยึดถือแผนปฏิบัติการกองทัพบก แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกองทัพบก และนโยบายของกองทัพบก เป็นกรอบแนวทางในการเสนอขอตั้งคำของบประมาณ โดยกำหนดเป้าหมายการให้บริการ ผลผลิต กิจกรรมและตัวชี้วัดของกองทัพบก (กองทัพบก, 2566) ดังนั้น ศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budget: PBB) เป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้ความสำคัญกับการกำหนดพันธกิจขององค์กร เป้าหมายและวัตถุประสงค์ กลยุทธ์ แผนงาน งาน/โครงการอย่างเป็นระบบ มีการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อวัดผลสำเร็จของงาน เป็นระบบที่เชื่อมโยงการบริหารจัดการทรัพยากร การเงินและพัสดุ ที่สะท้อนให้เห็นถึงผลสำเร็จของงานหรือพันธกิจต่าง ๆ ขององค์กรหรือของรัฐภายใต้ระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ลักษณะสำคัญของงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ต้องมีกลไกขับเคลื่อนไปในทิศทางที่ถูกต้อง

โดยอาศัยแนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน หรือที่เรียกว่า 7 Hurdles ได้แก่ การวางแผนงบประมาณ การคำนวณต้นทุนการผลิต การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ การบริหารสินทรัพย์ การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน และการตรวจสอบภายใน ซึ่งนำมาประยุกต์เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของกองทัพบก ประกอบด้วย 1) การวางแผนงบประมาณ 2) การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 3) การบริหารสินทรัพย์ 4) การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ 5) การบริหารความเสี่ยงและการตรวจสอบภายใน ดังนั้นกระบวนการดำเนินงานขององค์กร ช่วยลดความสูญเสียในการไม่บรรลุเป้าหมายให้เหลือน้อยที่สุดและเพิ่มโอกาสแก่องค์กรมากที่สุด และการตรวจสอบภายใน มีอิสระในการดำเนินงาน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน การตรวจสอบเน้นการตรวจสอบทางการเงิน และการตรวจสอบผลการดำเนินงาน เพื่อให้ศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมีประสิทธิภาพตามแผนยุทธศาสตร์ของกองทัพบก (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2543) และประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ (efficiency of budget management according to the strategic plan) เป็นผลลัพธ์ของความสามารถขององค์กรในจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ มุ่งเน้นผลสำเร็จของผลผลิต ผลลัพธ์ตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของทรัพยากรภายในองค์กร เน้นบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการงบประมาณของหน่วยงาน ซึ่งช่วยให้สามารถวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เน้นระบบการติดตามประเมินผลความสำเร็จตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ เน้นหลักการธรรมาภิบาลการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบในแต่ละระดับ ประกอบด้วย 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน 2) ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย 3) ด้านความประหยัดและถูกต้อง 4) ด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้ (ภทรวรรณ อักษร และเทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์, 2564) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการศึกษาถึง ผลกระทบของศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์กองทัพบก ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์กองทัพบก โดยผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อเสนอแนะ รวมทั้งเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา ศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานและประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์กองทัพบกให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานและประสิทธิภาพการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ของผู้บริหารของกองทัพบก ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหารด้านการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานและประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ของกองทัพบก

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

ณัฐชฎาภรณ์ ชัยอำนาจ (2564) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน หมายถึง ระบบงบประมาณที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดพันธกิจขององค์กร เป้าหมาย และวัตถุประสงค์กลยุทธ์ แผนงาน งาน/โครงการ อย่างเป็นระบบ มีการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อวัตถุประสงค์ของงาน

เป็นระบบที่เชื่อมโยงการบริหารจัดการทรัพยากร การเงินและพัสดุ ที่สะท้อนให้เห็นถึงผลสำเร็จของงานหรือพันธกิจต่าง ๆ ขององค์กรหรือของรัฐภายใต้ระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

มีลักษณะสำคัญของงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ต้องมีกลไกขับเคลื่อนไปในทิศทางที่ถูกต้องโดยประยุกต์จากแนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน หรือที่เรียกว่า 7 Hurdles ซึ่งนำมาประยุกต์เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของกองทัพบก ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน (นันทินิตย์ นวลมณี, 2561)

1. การวางแผนงบประมาณ (budgeting planning) หมายถึง การเริ่มต้นจากการวางแผนกลยุทธ์ของหน่วยงานประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ผลผลิตหลัก กลยุทธ์ โครงสร้างแผนงานตัวบ่งชี้ความสำเร็จของผลงานและการวางแผนงบประมาณระยะปานกลาง (MTEF)

2. การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (procurement management) หมายถึง กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดการประหยัดในการใช้จ่ายงบประมาณ กระบวนการจัดจ้างที่ดี โปร่งใสยุติธรรมและตรวจสอบได้จะช่วยลดการสูญเสียงบประมาณ

3. การบริหารสินทรัพย์ (asset management) หมายถึง ระบบบริหารสินทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ และมีการจัดซื้อสินทรัพย์ใหม่เท่าที่จำเป็น

4. การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ (financial management and fund control) หมายถึง การกำหนดรายการและโครงสร้างทางบัญชี เอกสารหลักฐานที่จำเป็นทางบัญชี การใช้ระบบบัญชีแบบเกณฑ์คงค้าง มีระบบการควบคุมการเบิกจ่าย และบริหารจัดการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ

5. การบริหารความเสี่ยงและการตรวจสอบภายใน (risk management and internal audit) หมายถึง การบ่งชี้ วิเคราะห์ ประเมิน จัดการ ติดตาม และสื่อสารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหน่วยงาน/ฝ่ายงาน หรือกระบวนการดำเนินงานขององค์กร เพื่อช่วยลดความเสี่ยงในการไม่บรรลุเป้าหมายให้เหลือน้อยที่สุดและเพิ่มโอกาสแก่องค์กรมากที่สุด และการตรวจสอบภายใน มีอิสระในการดำเนินงาน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน การตรวจสอบเน้นการตรวจสอบทางการเงิน และการตรวจสอบผลการดำเนินงาน

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์

เอกพันธ์ อินทร์ใจเอื้อ (2561) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ เป็นเครื่องมือสำคัญของนักบริหารที่สามารถมุ่งเน้นอนาคต โดยการสร้างหรือกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างเป็นระบบ จัดการการเปลี่ยนแปลงขององค์กรทั้งระบบ ซึ่งครอบคลุมโครงสร้างขององค์กร เทคโนโลยี บุคลากรและทรัพยากรต่าง ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

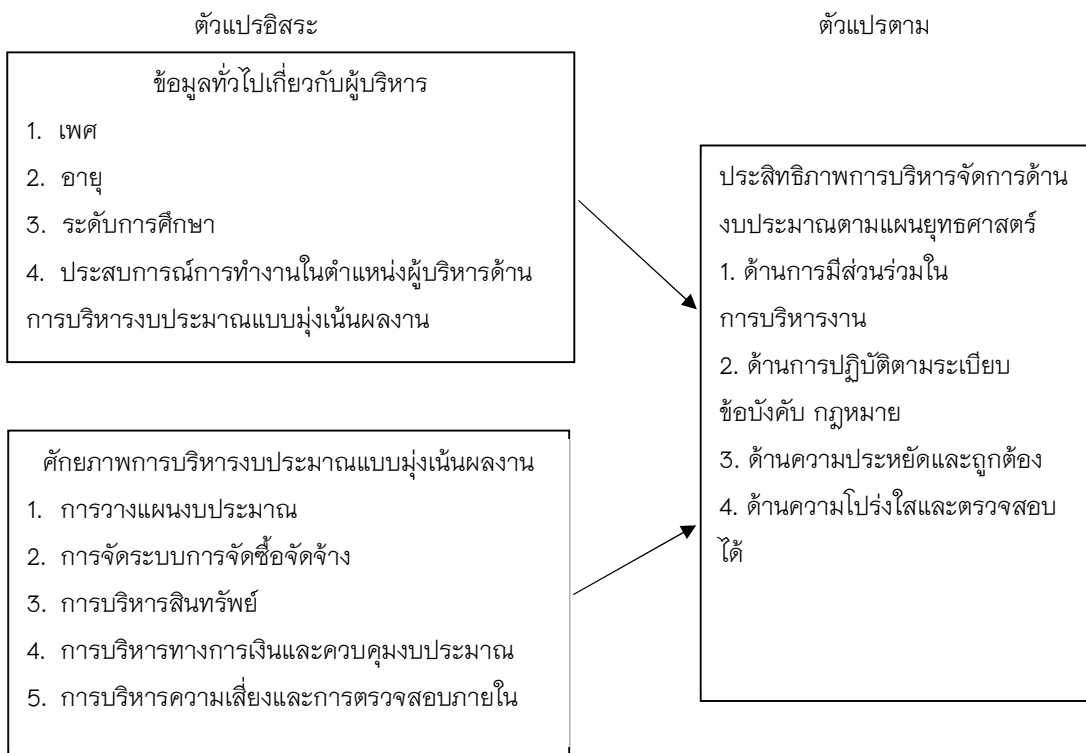
ศศิธร สุวรรณพูล และคณะ (2566) พบว่า สภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ด้านสภาพ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างมีการลงทะเบียนคุมสินทรัพย์ มีการจัดทำรายงานการเงินและตรวจสอบจากต้นสังกัด ด้านปัญหา พบว่าไม่ได้จัดทำงบประมาณเชื่อมโยงกับการใช้เงินไม่มีระบบข้อมูลสารสนเทศ ไม่มีนโยบายบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณ ไม่มีการจัดระบบการตรวจสอบภายใน สำหรับด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยภายใน ได้แก่ ด้านโครงสร้างและนโยบาย ด้านบุคลากร ด้านวัสดุทรัพยากร และด้านการบริหารจัดการ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมืองและกฎหมาย

ปริตตสุภา สืบพิลา (2565) พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 โดย ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง และด้านการวางแผนงบประมาณ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการคำนวณต้นทุนการผลิต

He & Ismail (2023) พบว่า อัตรากำลังเจ้าหน้าที่และการจัดทำงานงบประมาณตามผลการปฏิบัติงาน เป็นเงื่อนไขที่จำเป็นและมีความหมายอย่างยิ่งสำหรับการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัย ผลลัพธ์ที่รวมกันบ่งชี้ว่านักวิจัยและผู้ปฏิบัติงานสามารถระบุปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยและทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุดได้อย่างไร การศึกษานี้นำเสนอข้อมูลเชิงลึกอันมีค่าเกี่ยวกับการใช้งบประมาณตามผลงานในสถาบันอุดมศึกษา และอาจใช้เป็นแนวทางสำหรับมหาวิทยาลัยของรัฐในการปรับปรุงประสิทธิภาพของการให้ทุน ลดต้นทุน และเพิ่มรายได้

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเอกสารทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรต้นและตัวแปรตามแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ ได้แก่ นันทินิตย์ นวลมณี (2561) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543) ภทวรธรณ อักษร และ เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์ (2564) ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารของกองทัพบกที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับด้านบัญชี การเงินและงบประมาณ จำนวน 550 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง (กรมบัญชีกลาง, 2566) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่าง เฉพาะผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับด้านบัญชี การเงินและงบประมาณได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 173 ตัวอย่าง คิดเป็น ร้อยละ 31.45 ของจำนวนแบบสอบถามที่แจกทั้งหมด ซึ่งเป็นอัตราการตอบกลับที่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Aaker et al., 2001)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารของกองทัพบก ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานด้านการบริหารงบประมาณแบบ มุ่งเน้นผลงาน

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกองทัพบก ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ประกอบด้วย การจัดหน่วยกองทัพบก ประเภทของตำแหน่งงาน จำนวนบุคลากรในหน่วยงาน และงบประมาณที่ได้รับ ต่อปี

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยครอบคลุมการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน การวางแผนงบประมาณ ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการบริหารทางการเงิน และควบคุมงบประมาณ และด้านการบริหารความเสี่ยงและการตรวจสอบภายใน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยครอบคลุมประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย ด้านความประหยัดและถูกต้อง และด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้

การตรวจสอบความเที่ยงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคาถามและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .670 – 1.000 ซึ่งมากกว่า .5 ทุกข้อ การทดสอบความเชื่อมั่นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ กลุ่มเป้าหมายการวิจัยจำนวน 30 ราย คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (Coefficient alpha) ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งชุดเท่ากับ .953 ซึ่งสอดคล้องกับ (Hair et al., 2006) ได้เสนอว่าค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือต้องมีค่า .70 ขึ้นไป จึงจะถือว่ายอมรับได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารของกองทัพบกที่ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับด้านบัญชี การเงินและงบประมาณ ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม 550 ชุด ระหว่างเดือนตุลาคม-เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2566 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive Sampling) และได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืน 173 ชุด คิดเป็นร้อยละ 31.45 ของจำนวนแบบสอบถามที่แจกทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้บริหารของกองทัพบก พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุดเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 70.03 มีอายุ 36 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 65.80 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 88.93 และมีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหารด้านการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน 11 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.30

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกองทัพบก พบว่า การจัดหน่วยกองทัพบก ส่วนใหญ่เป็นส่วนภูมิภาค คิดเป็นร้อยละ 39.42 มีประเภทของตำแหน่งงาน เป็นนายทหารฝ่ายโครงการและงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 40.39 มีจำนวนบุคลากรในหน่วยงาน (ไม่รวมพลทหาร) น้อยกว่า 1,000 คน คิดเป็นร้อยละ 98.37 และงบประมาณที่ได้รับต่อปี 10,000,000,000– 50,000,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 81.10

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ได้แก่ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ และด้านการบริหารความเสี่ยงและการตรวจสอบภายใน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในระดับมาก ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .52 โดยด้านที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.48, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .45) รองลงมา คือ ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง เห็นด้วยในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.43, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .49) ด้านการวางแผนงบประมาณ เห็นด้วยในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.33, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .56) และด้านการบริหารความเสี่ยงและการตรวจสอบภายใน เห็นด้วยในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.32, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .53) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย ด้านความประหยัดและถูกต้อง ด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ ในระดับมาก ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .58 โดยด้านที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.23, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .56) รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย เห็นด้วยในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.19, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .57) ด้านความประหยัดและถูกต้อง เห็นด้วยในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.17, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .62) และด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้ เห็นด้วยในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.05, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .57) ตามลำดับ

5. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานและประสิทธิภาพการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ของกองทัพบก ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหารด้านการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน นำเสนอ ดังตาราง 1-6

ตาราง 1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นรายด้านของผู้บริหารของกองทัพบก ที่มีอายุแตกต่างกัน

สถิติทดสอบ	PBB	Hypothesis	Error df	F	p-value
Wilk's Lambda	5 ด้าน	15	825.890	.289	.996

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นรายด้านของผู้บริหารของกองทัพบก ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

สถิติทดสอบ	PBB	Hypothesis	Error df	F	p-value
Wilk's Lambda	5 ด้าน	10	600.000	.366	.961

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นรายด้านของผู้บริหารของกองทัพบก ที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหารด้านการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกัน

สถิติทดสอบ	PBB	Hypothesis	Error df	F	p-value
Wilk's Lambda	5 ด้าน	15	825.809	.365	.987

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 1, 2 และ 3 พบว่า ผู้บริหารของกองทัพบก ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหารด้านการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

ตาราง 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์เป็นรายด้านของผู้บริหารของกองทัพบก ที่มีอายุ แตกต่างกัน

สถิติทดสอบ	EBS	Hypothesis	Error df	F	p-value
Wilk's Lambda	4 ด้าน	12	794.017	.300	.989

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์เป็นรายด้านของผู้บริหารของกองทัพบก ที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน

สถิติทดสอบ	EBS	Hypothesis	Error df	F	p-value
Wilk,s Lambda	4 ด้าน	8	602.000	.330	.954

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 6 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ เป็นรายด้านของผู้บริหารของกองทัพบก ที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหารด้านการบริหาร งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน

สถิติทดสอบ	EBS	Hypothesis	Error df	F	p-value
Wilk,s Lambda	4 ด้าน	12	794.017	.434	.950

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 4, 5 และ 6 พบว่า ผู้บริหารของกองทัพบก ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหารด้านการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่าง ($p > .05$)

6. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานและประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ของกองทัพบก

ตาราง 7 การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณของศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ของกองทัพบก

ตัวแปร	EBS	PBP	PPM	PAM	PFMC	PRMAI	VIFs
	\bar{X}	4.72	4.59	4.65	4.39	4.70	4.58
	S.D.	.30	.58	.62	.63	.47	.54
ประสิทธิภาพ (EBS)	-	.846 *	.945 *	.754 *	.847*	.719*	
การวางแผนงบประมาณ (PBP)		-	.835 *	.914 *	.964*	.403 *	2.298
การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (PPM)			-	.694*	.756*	.595 *	2.909
การบริหารสินทรัพย์ (PAM)				-	.935*	.411 *	2.472
การบริหารทางการเงิน (PFMC)					-	.447*	2.927
ด้านการบริหารความเสี่ยง (PRMAI)						-	2.269

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 7 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่า ค่า VIFs ของตัวแปรอิสระ ศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน มีค่าตั้งแต่ 2.298-2.927 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันแต่ ไม่มีนัยสำคัญ (Hair et al., 2006)

ตาราง 8 การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณของประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ โดยรวมของผู้บริหารของกองทัพบก

ศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบ มุ่งเน้นผลงาน (PBB)	ประสิทธิภาพ (EBS)		t	p-value
	สัมประสิทธิ์ ถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	1.570	.019	2.462*	.042
ด้านการวางแผนงบประมาณ (PBP)	.372	.014	2.098*	.000
ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (PPM)	.389	.006	2.643*	.012
ด้านการบริหารสินทรัพย์ (PAM)	.067	.006	2.154*	.001
ด้านการบริหารทางการเงินและการ ควบคุมงบประมาณ (PFMC)	.633	.015	2.763*	.009
ด้านการบริหารความเสี่ยงและการ ตรวจสอบภายใน (PRMAI)	.079	.004	2.053*	.013

F = 82.485 p < .000 Adj R² = .758

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 8 พบว่า ศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ด้านการวางแผนงบประมาณ (PBP) ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (PPM) ด้านการบริหารสินทรัพย์ (PAM) ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ (PFMC) และด้านการบริหารความเสี่ยงและการตรวจสอบภายใน (PRMAI) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์โดยรวม (EBS) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐาน ทั้ง 5 ด้าน และสามารถสร้างเป็นสมการได้ดังนี้

$$EBS = 1.570 + .372PBP + .389PPM - .067PAM + .633PFMC + .079PRMAI$$

ซึ่งสมการที่ได้นี้สามารถพยากรณ์ค่าประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์โดยรวม (EBS) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (F = 82.485; p < .000) และค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง (Adj R²) เท่ากับ .758 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรอิสระที่ได้มานั้นสามารถอธิบายความผันแปรของค่าตัวแปรตามได้เป็นอย่างดี (Hair et al., 2006) เมื่อนำไปทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแต่ละด้านกับตัวแปรตามประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์โดยรวม (EBS)

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ผลกระทบของศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่มีประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์กองทัพบก ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นการอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ด้านการวางแผนงบประมาณ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์โดยรวม ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย และด้านความประหยัดและถูกต้อง ทั้งนี้

เนื่องจาก การวางแผนงบประมาณ เป็นการเริ่มต้นจากการวางแผนกลยุทธ์ของหน่วยงานประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ผลผลิตหลัก กลยุทธ์ โครงสร้างแผนงานตัวบ่งชี้ความสำเร็จ ของผลงานและการวางแผนงบประมาณ ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรินทร์ ปรีชา และคณะ (2566) พบว่า สภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช มีการดำเนินงาน 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย การจัดทำและเสนอของงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบแนวทางการบริหารงาน งบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พบว่า มีความเหมาะสม เป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ganie et al. (2023) พบว่า การวิเคราะห์การดำเนินการ จัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่องบประมาณและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

2. ศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้างมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์โดยรวม ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย ด้านความประหยัดและถูกต้อง และด้าน ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ทั้งนี้เนื่องจาก กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดการประหยัดในการ ใช้จ่ายงบประมาณ กระบวนการจัดจ้างที่ดี โปร่งใสยุติธรรมและตรวจสอบได้จะช่วยลดการสูญเสียงบประมาณ ดังนั้น หน่วยงานต้องจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่ดีมีแผนในการจัดซื้อจัดจ้างที่บ่งบอกได้ว่า จะจัดซื้อจัดจ้างพัสดุชนิดไหน จำนวนเท่าไร ในเวลาใด และจะจัดอย่างไรเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานได้ทันเวลา มีปริมาณ คุณภาพ และราคาที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดาวัลย์ มากงลาด (2566) พบว่า ประสิทธิภาพการจัดการ งานจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านระดับประสิทธิผลการจัดการงานจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ด้าน ประสิทธิภาพผลการจัดการงานจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ที่มีผลต่อ ประสิทธิภาพผลการจัดการงานจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) มีความสัมพันธ์เชิง บวกในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทิศา เลิศสงครามชัย และนันทิศา โชติทยาน (2565) พบว่า หลัก ธรรมมาภิบาล จิตพอเพียงต้านทุจริต และการป้องกันปัญหาคอร์รัปชันในการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคา อิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับมาก

3. ศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ด้านการบริหารสินทรัพย์ มีความสัมพันธ์และ ผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์โดยรวม ด้านการมีส่วนร่วม ในการบริหารงาน ด้านความประหยัดและถูกต้อง และด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ทั้งนี้เนื่องจาก การ บริหารสินทรัพย์ เป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการที่องค์กรกำหนดแนวทางการได้มาและการใช้สินทรัพย์รวมถึง ทรัพยากรต่าง ๆ โดยมีการบริหารจัดการความเสี่ยงและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตลอดอายุการใช้งานของสินทรัพย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งนคร ชันท์ท้าว และนิตยา โพธิ์ศรีจันทร์ (2565) พบว่า การควบคุมภายในด้านการเงิน ด้านการเบิกจ่ายเงิน และด้านการจัดทำรายงาน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหาร สินทรัพย์โดยรวม ผลลัพธ์จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย ควรให้ความสำคัญใน การระบบการควบคุมภายในด้านการเงินมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานขององค์กรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถใน บริหารสินทรัพย์ขององค์กรให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Abata (2014) พบว่า ผลกระทบของ การจัดทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกที่สำคัญระหว่าง การบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมการจัดทำงบประมาณ

4. ศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์โดยรวม ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย ด้านความประหยัดและถูกต้อง และด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ทั้งนี้เนื่องจาก การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ เป็นการกำหนดรายการและโครงสร้างทางบัญชี เอกสารหลักฐานที่จำเป็นทางบัญชี การใช้ระบบบัญชีแบบเกณฑ์คงค้าง มีระบบการควบคุมการเบิกจ่าย และบริหารจัดการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของชานนท์ บวรโชติสกุล และพรพรรณทิพย์ อย่างกลิ่น (2565) พบว่า ปัจจัยที่มีต่อการประเมินความเสี่ยง ได้แก่ ปัจจัยด้านการประเมินความเสี่ยง และปัจจัยด้านข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร ส่งผลเชิงบวกต่อการประเมินความเสี่ยงของการตรวจสอบภายใน ด้านมาตรฐานของจรรยาบรรณ อย่างมีระดับนัยสำคัญ ปัจจัยด้านการตอบสนองความเสี่ยงส่งผลเชิงบวกต่อการประเมินความเสี่ยงของการตรวจสอบภายใน ด้านความมุ่งมั่นในการจูงใจ พัฒนาและธำรงรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ อย่างมีระดับนัยสำคัญ ปัจจัยด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ส่งผลเชิงบวกต่อการประเมินความเสี่ยงของการตรวจสอบภายใน ด้านความมุ่งมั่นในการจูงใจ พัฒนาและธำรงรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างมีระดับนัยสำคัญ ปัจจัยด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ส่งผลเชิงบวกต่อการประเมินความเสี่ยงของการตรวจสอบภายใน ด้านความเป็นอิสระและการกำกับดูแลการควบคุมภายใน อย่างมีระดับนัยสำคัญ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กรและปัจจัยด้านกิจกรรมการควบคุมการควบคุมภายในตามแนวความคิดของ COSO – ERM ส่งผลเชิงบวกต่อการประเมินความเสี่ยงของการตรวจสอบภายในด้านความเป็นอิสระและการกำกับดูแลการควบคุมภายใน อย่างมีระดับนัยสำคัญ

5. ศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ด้านการบริหารความเสี่ยงและการตรวจสอบภายในมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์โดยรวม ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย ด้านความประหยัดและถูกต้อง และด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ทั้งนี้เนื่องจาก การบริหารความเสี่ยงและการตรวจสอบภายในเป็นการบ่งชี้ วิเคราะห์ ประเมิน จัดการ ติดตาม และสื่อสารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหน่วยงาน/ฝ่ายงาน หรือกระบวนการดำเนินงานขององค์กร เพื่อช่วยลดความสูญเสียในการไม่บรรลุเป้าหมายให้เหลือน้อยที่สุดและเพิ่มโอกาสแก่องค์กรมากที่สุด และการตรวจสอบภายใน มีอิสระในการดำเนินงาน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน การตรวจสอบเน้นการตรวจสอบทางการเงิน และการตรวจสอบผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของชวัญจิรา พรหมสิทธิ์ (2565) พบว่า การสื่อสาร การคิดเชิงวิเคราะห์ และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในด้านความถูกต้อง การสื่อสาร การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในด้านความครบถ้วน ด้านความชัดเจน ด้านความเที่ยงธรรม แต่การคิดเชิงวิเคราะห์ไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในด้านดังกล่าว การคิดเชิงวิเคราะห์ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในด้านความรัดกุม แต่การสื่อสารไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในด้านความรัดกุม การสื่อสาร การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องมีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในด้านความสร้างสรรค์ แต่การคิดเชิงวิเคราะห์ไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในด้านความสร้างสรรค์ การคิดเชิงวิเคราะห์ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในด้านความทันกาล สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญญาฤดา หัตถิรัตน์ และพงษ์เสถียร เหลืองอลงกต (2563) พบว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันของการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์มีการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญ พบปัญหาการทุจริตของพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งขาดความซื่อสัตย์และจริยธรรมในการปฏิบัติงาน โดยมีแนว

ทางการแก้ไขปัญหาการทุจริต คือ การกำหนดบทลงโทษตามกฎหมาย บทลงโทษตามองค์กฏกำหนด การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหาร และการแต่งตั้งกรรมการกลางในการควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายเงินขององค์กรอย่างเป็นระบบ

องค์ความรู้ใหม่

ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า ศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ด้านการวางแผนงบประมาณ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์โดยรวมของกองทัพบก ดังนั้น จึงเห็นควรว่าหน่วยงานควรให้ความสำคัญในการการวางแผนกลยุทธ์ของหน่วยงานประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ผลผลิตหลัก กลยุทธ์ โครงสร้างแผนงานตัวบ่งชี้ความสำเร็จ ของผลงาน และการวางแผนงบประมาณ และความสามารถขององค์กรที่สามารถทำให้บุคลากร ในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารของกองทัพบก ควรพัฒนาความรู้ความสามารถให้ได้มาตรฐานโดยจัดให้มีการอบรมเพื่อการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะองค์ความรู้ของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี การเงินและงบประมาณ เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สนับสนุนให้ปฏิบัติงานด้านบัญชี การเงินและงบประมาณ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการวางแผนงบประมาณ และสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี การเงินและงบประมาณ ได้มีโอกาสในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และนำศักยภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ เช่น แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ประกอบไปด้วยด้านความเจริญก้าวหน้าในอาชีพด้านสวัสดิการและค่าตอบแทนด้านความผูกพันกับหน่วยงานด้านความสำเร็จในอาชีพด้านความซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อหน่วยงาน ด้านการทำงานเป็นทีมความก้าวหน้าในการทำงาน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมบัญชีกลาง. (2566). ระบบจ่ายตรงเงินเดือนของกรมบัญชีกลาง. สืบค้น 1 ตุลาคม 2566 จาก <https://epayroll.cgd.go.th>.
- กองทัพบก. (2566). ประวัติศาสตร์กองทัพบก. สืบค้น 15 ตุลาคม 2566, จาก <https://rta.mi.th/history/>.
- กองทัพบก. (2563). ระเบียบกองทัพบกว่าด้วยการงบประมาณ พ.ศ. 2563. สืบค้น 15 ตุลาคม 2566, จาก <https://e-learning.rta.mi.th/Gkm/upfile/31084.pdf>.
- ขวัญจิรา พรหมลิขิต และพรรณทิพย์ อย่างกลิ่น. (2565). อิทธิพลของการปฏิบัติการตรวจสอบภายในและทักษะการตรวจสอบภายในเชิงกลยุทธ์ที่มีผลต่อคุณภาพรายงานการตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก. *วารสารการบริหารนิติบุคคล*, 9(1), 242-260.

- ชานนท์ บวรโชติสกุล และพรรณทิพย์ อย่างกลิ่น. (2565). ปัจจัยการควบคุมภายในตามแนวคิด COSO – ERM ที่ส่งผลต่อการประเมินความเสี่ยงจากการตรวจสอบภายในของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 8(12), 228–242.
- ณัฐรัชฎาภรณ์ ชัยอำนาจ. (2564). *ปัญหาและอุปสรรคในการนำระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมาใช้กับสำนักงานเขต ของกรุงเทพมหานคร*. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นันทิตา เลิศสงครามชัย และนันทิชา โชติพิทยานนท์. (2565). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อมาตรการป้องกันปัญหาคอร์รัปชันในการจัดซื้อจัดจ้าง ด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐในกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, 22(2), 125–134.
- นันทิตย์ นวลมณี. (2561). *รายงานการศึกษาทางวิชาการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติกับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี*. สำนักกรรมการ 1 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ปรีดีตสุภา สืบพิลา. (2565). ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ. *Journal of Roi Kaensam Academi*, 7(9), 156–172.
- พัชรินทร์ ปรีชา, บุญเลิศ วีระพรกานต์ และมะลิวัลย์ โยธารักษ์. (2566). แนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช. *วารสารมหาจุฬานาคทรรศน์*, 10(5), 22–33.
- ภทรวรรณ อักษร และเทพศักดิ์ บุญรัตน์. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการบริหารงบประมาณตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. *วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช*, 34(1), 49–70.
- รุ่งนคร ชันท์ท้าว และนิตยา โพธิ์ศรีจันทร์. (2565). ผลกระทบของการควบคุมภายในด้านการเงินที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย. *วารสารวิจัย มข. สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(1), 123–124.
- ลัดดาวัลย์ มากงลาด. (2566). ประสิทธิภาพการจัดการงานจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP). *วารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง*, 1(1), 10–22.
- เอกพันธ์ อินทร์ใจเอื้อ. (2561). บทบาทการบริหารจัดการศึกษาของนายกเทศมนตรีในอนาคต. *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2543). *คณะกรรมการปฏิรูประบอบราชการ พ.ศ. 2540–2543*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.
- ศศิธร สุวรรณพูล, สมชัย วงษ์นายะ และสัมฤทธิ์ ไวเปี้ย. (2566). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 1. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 17(1), 103–115.
- อัญญกฤตา หัตถ์รัตน และพงษ์เสถียร เหลืองอลงกต. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงบประมาณตามผลงานตามกลยุทธ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(2), 140–155.

Aaker, D. A., V. Kumar, V., & Day, G. S. (2001). *Marketing Research* (7th ed.). New Jersey: John Wiley & Sons.

- Ganie, D., Saputra, H. J., & Hasyim, W. (2023). Analysis of The Implementation of Performance-Based Budgeting For Village Funds (Case Study In Berau District). *DIE: Jurnal Ilmu Ekonomi dan Manajemen*, 14(1), 40–53.
- Hair, J. F., Black, W., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2006). *Multivariate Data Analysis* (7th ed.). New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- He, L., & Ismail, K. (2023). Do staff capacity and performance-based budgeting improve organisational performance? Empirical evidence from Chinese public universities. *Humanities and Social Sciences Communications*, 10, 29. <http://doi.org/10.1057/s41599-023-01523-2>.
- Abata, M. A. (2014). Participative Budgeting and Managerial Performance in the Nigerian Food Products Sector. *Global Journal of Contemporary Research in Accounting Auditing and Business Ethics, (GJCRA)*, 1(3), 148–167.